

כתיבת סיכום

כללים בסיסיים לכתיבת סיכום:

- א. אורך הסיכום כשליש מהטקסט המקורי.
- ב. היצמדות למקור: הסיכום צריך למסור את הנאמר בטקסט באופן אובייקטיבי, ללא כתיבה ערכית/ שיפוטית, ללא הבעת דעה אישית של כותב הסיכום. כתבו בגוף שלישי. השתמשו בהסגרים.
- ג. הבחנה בין עיקר לטפל: בסיכום צריכים להיכלל רק העניינים העיקריים. יש להשמיט דוגמאות ופרטים מיותרים, כגון: תמורות והסגרים למיניהם (עליכם לנסח בהכללה, אלא אם-כן הדוגמה היא חלק מהותי מן הטקסט), להימנע משימושים מטאפוריים (נסחו בלשון בהירה שחושפת את המסר, גם אם הוא סמוי), לא לצטט מן הטקסט בדיבור ישיר (העבירו לדיבור עקיף), וכן להימנע מגלישות למשל נמוך (הקפידו על אחידות סגנונית ומשלבית).
- ד. קישוריות ולכידות: הקפידו על כתיבת משפטים מקושרים במילות קישור מתאימות מבחינה לוגית או ע"י מאזכרים. אין להעתיק משפטים מן הטקסט ללא קישור ביניהם. וודאו שהכתיבה רציפה, זורמת, עניינית ותקנית. כאמור, חשוב להשתמש במילות קישור מגוונות ביו המשפטים ובין הפסקות המבטאות קשרים לוגיים

שונים בנוסף לכך, כמו כן, לכן, אבל...

מילות קישור לסיבה ולתוצאה: מפני ש/ כיוון ש/ כי... לכן, לפיכך

להשוואה: לעומת זאת, בניגוד לכך, בעוד ש

לניגוד: אך, אבל, אולם

להוספה: ו, כמו כן, בנוסף לכך

סימני פיסוק: הקפידו לסיים כל משפט או פסקה בנקודה.

שלבי העבודה:

עוברים על פרטי ת"ז, קוראים את השאלות ומפיקים מהן מידע, קוראים קריאה מעמיקה של כל הטקסט ונעזרים במילות-הקישור לזיהוי המסרים העיקריים.

ראשית, כדי לכתוב סיכום טוב חשוב להכיר ולהבין את **מבנה הטקסט** (למשל טיעון וביסוסו,

תיאור תופעה – גורמיה והשלכותיה, עימות – בעד ונגד עניין מסוים וכו'), **סוג הטקסט**

(אינפורמטיבי, טיעוני וכו'), **נושא הטקסט** (על מה מדובר בטקסט), **הרעיון המרכזי** (מה

נאמר על נושא הטקסט) ו**כוונת הכותב** (מהי מטרת הכותב? מהו המסר עבור הקורא?)

שנית, כתבו משפט מכליל בלשונכם בצד כל פסקה.(המשפט יענה על: מה נושא הפסקה?
מה נאמר עליו? מה עושה כותב/ת הטקסט בפסקה? מדגים/ מציג נתונים/ משווה/
מבקר..בחרו בפועל המתאים).

לאחר שנתתם דעתכם לפרטי תעודת הזהות של הטקסט וכן לנקודות הנ"ל יש לכתוב את

השלב הראשון של הסיכום - הפתיחה :

בטקסט/במאמר " _____ " הכותב דן/מתאר/מבקר/טוען/יוצא
כנגד/מתריס/משווה¹ בנושא/בסוגיה/ בעניין/ בתופעה _____ (אם אין בטוחים
בכוונת הכותב עדיף לא לרשום)

השלב השני – כתיבת גוף הסיכום. מומלץ לסמן תחילה בטקסט משפטים עיקריים

ומשפטים תומכים ולנסות להמיר אותם ללשונוכם, תוך תמצות **והכללת הפרטים**.
(למשל, במקרה שהכותב מעלה דוגמאות יש לציין את מספר הדוגמאות שמעלה הכותב ואת
הנושא המשותף לכולן מבלי לפרט אותן, כותב הטקסט מציג דוגמאות העוסקות בנושא...)
וודאו שבכל פסקה שאתם כותבים יש רעיון מרכזי אחד ומשפטים שתומכים בו.

דוגמאות לכתיבת גוף הסיכום: מובאים להלן דגמים שונים:

אם הטקסט מידעי: ראשית/תחילה הכותב סוקר/מתאר/מסביר/מציג/מדווח על / את
התופעה/המטרד/הבעיה ומונה את מניעה/סיבותיה/גורמיה: הגורם הראשון הוא...גורם נוסף
הוא... כמו-כן...בנוסף לכך, יתר על כן, זאת ועוד...

אם הטקסט מביע עמדה (ביקורת, שכנוע) ובמבנה של טענה וביסוסה:

הכותב מעלה את הנתונים בדבר... ומצדד/מבקר/מתנגד/מתרעם/חולק על/מסתייג מ...
לטענת הכותב, ...והוא מאשש/מבסס/מוכיח/מנמק את טענתו ע"י...
הכותב מפריך את הטענה כי...הכותב מוכיח ש...

חשוב מאוד להשתמש בפועלי ההבעה המתאימים ביותר!!! (ולא סתם "...הכותב מציין /
אומר ש...")

אם הטקסט מעלה בעייה ופתרונה: הכותב מציג את הבעיה...ובהמשך ההצעה / ות

לפתרון....

אם הטקסט הוא טקסט השוואה / עימות / בעד-נגד : הכותב משווה בין... לבין... עפ"י

מספר תבחינים (קריטריונים, פרמטרים): במישור ה... הוא טוען כי..., ולעומת זאת
במישור.../מחד... ומאידך.../מצד אחד... ומצד שני...מבחינת ה..., אך מבחינת ה... אין זה
כך.

או- הכותב מבחין בין...לבין...; מצביע על דמיון בין...לבין...; מדגיש את ההבדל בין...

אם הטקסט מאורגן לפי רצף של זמן יש להשתמש בביטויי זמן (בתחילה, אחר-כך, אז,

קודם, לפני כן, הכותב סוקר בתחילה... אחר-כך מוסיף... (בטקסט שיש לו מבנה של זמן

יהיו שימוש בביטויי זמן)

השלב השלישי – סיום הסיכום:

חשוב לדעת, כי לא תמיד חייבים לכתוב סיום לסיכום. לעיתים גוף הטקסט כבר מכיל אותו.
כשכותבים סיום, חשוב מאוד לזכור כי אין להעלות בו נקודות חדשות שלא הוזכרו קודם לכן.

דוגמאות לסיום:

מן האמור לעיל ניתן לומר כי... מסקנת הכותב היא... בסיום המאמר מציע הכותב פתרון

אפשרי... לסיום מעלה הכותב רעיון... לסיכום, ניתן לקבוע אפוא עפ"י כותב הטקסט כי...